

Vláda musí posílit investice, aby snížila závislost výroby potravin na dotacích

16.10.2025 - | Akademie věd České republiky

Vyrobít kvalitní potraviny je v Česku stále náročnější a dražší, i když na finančním ohodnocení pro tuzemské zemědělce a potravináře to není znát. Do hluboké krize přivedla oba sektory mimo jiné skutečnost, že produkce potravin dlouhodobě není považována za strategicky důležitou. Rozhodující zemědělské a potravinářské nevládní organizace očekávají, že příští vláda tento trend obrátí a posílí tím potravinovou bezpečnost Česka, čímž nejen zlepší podmínky pro výrobce, ale zároveň pomůže stabilizovat ceny potravin na pultech. Proto navrhuji řadu opatření pro zlepšení situace a nabízejí dialog ke vznikajícímu programovému prohlášení vlády.

„Zemědělci už tak čelí výkyvům počasí, musí zvládat náročnou nákazovou situaci jako letos kvůli riziku zavlečení slintavky a kulhavky do chovů, a to vše s malým počtem pracovníků kvůli nezájmu lidí v oboru pracovat. Stát jim k tomu nakládá stále nové povinnosti, které se často mění na poslední chvíli, a ohrožuje tím potravinovou bezpečnost Česka. Je proto nezbytné nastavit nový směr agrární politiky a my jsme připraveni se na tom aktivně podílet. Mít k dispozici kvalitní potraviny z domácí produkce za dostupné ceny je přece v zájmu nás všech,“ řekl **prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal**.

Domácí výrobci potravin jsou zatíženi regulacemi více než zemědělci a potravináři v jiných státech Evropské unie. K tomu se musí vypořádávat s klesajícími podporami za plnění těchto požadavků a zároveň s rostoucí mezinárodní konkurencí. Výsledkem je záporné saldo agrárního obchodu, které dosáhlo 60 miliard korun. Z Česka se tak stává dodavatel levných surovin, jako jsou živá zvířata nebo obiloviny, a výroba potravin se postupně přesouvá do zahraničí. Přidaná hodnota v českém zemědělství činí pouze 39 procent průměru EU a produkce na hektar zemědělské půdy dosahuje 64 procent evropského průměru.

Příjmy zemědělců se tak snižují a bez dotací by nestačily ani na pokrytí nákladů. Zároveň nezbývá na investice, což je jeden z nástrojů, které by pomohly závislost na dotacích snížit. Z tohoto takzvaně začarovaného kruhu je nezbytné vystoupit a venkov celkově stabilizovat. Proto největší zemědělské a potravinářské nevládní organizace připravily seznam priorit pro novou vládu a jsou připraveny ke spolupráci.

Tyto požadavky vycházejí ze Společné iniciativy 2025+, na které se organizace Agrární komora ČR, Potravinářská komora ČR, Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků, Zemědělský svaz ČR, Společnost mladých agrárníků ČR a Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů shodly v únoru letošního roku a dokument poskytly politickým stranám před parlamentními volbami. Plnou podporu k prosazení těchto požadavků vyjádřilo také dalších 44 profesních svazů.

„Zemědělství není o dotacích, ale o schopnosti vyrábět kvalitní a cenově dostupné potraviny v konkurenci s ostatními zeměmi. Pokud se chceme zbavit závislosti na dotacích, musíme investovat do technologií, lidí i zpracování. Aby české zemědělství bylo konkurenceschopné, potřebuje stabilní podnikatelské prostředí, racionální nastavení veřejných podpor a chytré investice. Bez udržitelné zemědělské produkce nemůže být potravinová soběstačnost, péče o půdu a krajinu ani prosperující venkov. Vládu navíc čeká klíčový úkol – dojednat na evropské úrovni co nejlepší podmínky Společné zemědělské politiky do roku 2035,“ uvedl **předseda Zemědělského svazu České republiky**

Martin Pýcha.

„Potravináři v Česku čelí neúnosné byrokratické zátěži, která je v kombinaci s neférovými podmínkami v konkurenci s dovozy ze třetích zemí a klesajícími podporami staví do nevýhodné pozice. Navíc nám chybí národní investiční program nebo alespoň zvýhodněné úvěry, které by nám pomohly investovat do modernizace a snížit tak závislost na dotacích. Bez této podpory a bez zásadního snížení administrativy nemůžeme efektivně konkurovat a vytvářet přidanou hodnotu v Česku,“ konstatovala **prezidentka Potravinářské komory České republiky Dana Večeřová.**

„Abychom mohli v Česku nadále vyrábět kvalitní potraviny, potřebujeme jako producenti dlouhodobě udržitelné, stabilní a předvídatelné podmínky pro podnikání. Jedině tak mohou zemědělci a potravináři udržet krok se zahraniční konkurencí a přispět tak k zajištění potravinové bezpečnosti země. Geopolitický vývoj z poslední doby jednoznačně ukazuje, že brát tyto záležitosti na lehkou váhu může být velké riziko,“ sdělil **místopředseda Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků Radek Kružík.**

„Udržitelnost výroby potravin v Česku se musí přesunout z úrovně politických proklamací do praxe. K tomu by mohla pomoci podpora regionálních potravin ve veřejném stravování a zohlednění délky dodavatelského řetězce i ve výběrových řízeních. Lokální a čerstvé navíc chutná mnohem lépe než zboží, které k nám putovalo tisíce kilometrů v kamionech. Snížení uhlíkové stopy je ostatně i jeden z cílů Evropské unie,“ podotkl **předseda Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů Jiří Michalisko.**

„Zemědělství není dlouhodobě v dobré kondici a stává se tak v očích veřejnosti neatraktivním oborem. Není se pak čemu divit, že mladí lidé ztrácejí zájem v něm pracovat a generační obměna prakticky neprobíhá. To je potřeba změnit a byli bychom rádi, kdyby nám v tom pomohla i nová vláda. Může tak ovlivnit zemědělství nejen na další čtyři roky, ale i jeho budoucnost pro další generace,“ dodal **prezident Společnosti mladých agrárníků České republiky David Brož.**

Priority pro novou vládu

1. Finanční podpora a reforma Společné zemědělské politiky

- Nedanění přímých a kompenzačních plateb.
- Fixace národních dotací ve víceletém finančním rámci.
- Reforma Společné zemědělské politiky a odmítnutí návrhu SZP 2028+.

2. Snížení byrokratické zátěže a reforma administrativy

- Snížení administrativy minimálně o 30 %.
- Zrušení povinného ESG reportingu a taxonomie.

3. Podpora konkurenceschopnosti a ochrana trhu

- Férové podmínky na trhu.
- Regulace importů a ochrana domácí produkce.
- Efektivní daňová politika pro sektor.
- Osвобоzení zemědělství od plateb v systému EU ETS2.
- Dlouhodobá marketingová podpora domácích potravin.

4. Podpora produkce, inovací a modernizace

- Podpora velkých infrastrukturálních projektů ve zpracování zemědělských komodit a živočišné

výrobě.

- Podpora místních a regionálních potravin ve veřejném stravování.
- Stabilní model podpory investic.
- Zjednodušení odbytu pro malé a střední producenty.
- Podpora inovací a přenosu výzkumu do praxe – precizní zemědělství, biotechnologie, digitalizace, ekologické inovace.
- Uvolnění restrikcí na NGT a přípravky na ochranu rostlin.
- Rozvoj obnovitelných zdrojů energie.

5. Pracovní síla a sociální zabezpečení

- Zjednodušení systému zaměstnávání zahraničních pracovníků.
- Podpora mladých zemědělců a generační výměny.
- Snížení nákladů na zaměstnance a dostupnost pracovní síly.

6. Ekologická a klimatická politika

- Realistická a produkčně slučitelná environmentální opatření.
- Podpora ekologického zemědělství a odbytu biopotravin.
- Podpora precizního zemědělství.
- Adaptace na klimatickou změnu a závlahy.
- Pojištění a řízení rizik.

7. Půda – ochrana a efektivní využití

- Návrh zákona o předkupním právu na zemědělskou půdu.
- Podpora nájemních vztahů a stability užívání půdy.

Kontakty pro média:

Agrární komora České republiky

tisková mluvčí Barbora Pánková

tiskove@akcr.cz, pankova@akcr.cz, +420 721 306 431

Potravinářská komora České republiky

tiskový mluvčí a vedoucí tiskového oddělení Marek Zemánek

zemanek@foodnet.cz, + 420 602 322 653

Zemědělský svaz České republiky

vedoucí oddělení vnějších vztahů a tiskový mluvčí Michal Procházka

prochazka@zscr.cz, +420 734 865 377

<https://www.akcr.cz/txt/vlada-musi-posilit-investice-aby-snizila-zavislost-vyroby-potravin-na-dotacich>